

САРАДЊА ПОЛИЦИЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И КРАЉЕВИНЕ ШПАНИЈЕ У БОРБИ ПРОТИВ МЕЂУНАРОДНОГ ОРГАНИЗОВАНОГ КРИМИНАЛА И ТЕРОРИЗМА

Сажетак: Рад се бави анализом сарадње између полиција Републике Србије и Краљевине Шпаније у областима међународног организованог криминала и тероризма. У последњих неколико година интензитет сарадње је повећан и присутни су и конкретни резултати те сарадње. Полиције обе државе сматрају другу страну стратешким партнером, барем из два разлога. Прво, шпанска и српска полиција заједнички раде на супротстављању међународном организованом криминалу, посебно када је реч о кријумчарењу наркотика из Јужне Америке у Европу. Друго, и шпанска и српска полиција током претходних деценија суочавале су се са тероризмом на својој територији, са нагласком на сецесионистичком тероризму, те су им сарадња и размена искустава у тој области изузетно важне. У раду ћемо анализирати најзначајније заједничке акције двеју полиција, као и различите споразуме потписане између њих. Поред тога, осврнућемо се и на радне састанке које су две стране заједнички организовале у Републици Србији и Краљевини Шпанији. Министарство унутрашњих послова Републике Србије и његови поједини припадници одликовани су претходних година неколико пута од стране шпанске државе у складу са запаженим резултатима које су постигли заједно са својим шпанским колегама. Закључно, утврдићемо да полиције обе државе имају успешну сарадњу иза себе, али и да обе стране истичу да постоји много могућности за њено продубљивање у наредном периоду. У изради рада биће коришћене метода студије случаја, компаративна метода и анализа садржаја докумената.

Кључне речи: *полицијска сарадња, Република Србија, Краљевина Шпанија, међународни организовани криминал, тероризам.*

УВОД

Савремени глобализовани свет све више постаје плодно тло за настанак и развој различитих противправних активности које све чешће превазилазе границе националних држава. Међународни организовани

¹ МА Рајко Петровић, Институт за европске студије, Београд, e-mail: rajko.petrovic@ies.rs

криминал и тероризам су међу најзначајнијим примерима таквих активности. Полиције националних држава на чијој територији се манифестују делатности међународних криминалних или терористичких група, често нису у стању да се самостално, без сарадње са својим колегама из других земаља, изборе са оваквим изазовима. Традиционални механизми борбе против овако сложених проблема показали су се као неадекватни.² Сходно томе, изузетно је важно да полиција једне националне државе развија стратешке односе са полицијама других држава, посебно оних које заузимају важно место у европској и светској политичкој, економској и војној хијерархији.

Иако је Република Србија мала земља, њен изузетно важан географски положај, као и сложени унутрашњи политички проблеми, чине је подложном међународном организованом криминалу и тероризму. У складу са тим, полиција Републике Србије принуђена је на стратешко партнерство са полицијама других европских, па и светских земаља. У овом раду анализираћемо сарадњу између полиција Републике Србије и Краљевине Шпаније. Шпанија, иако географски удаљена од Србије, последњих година представља све значајнијег партнера домаћој полицији. На једној страни, шпанску и српску полицију веже сарадња у области међународног организованог криминала, док на другој страни обе земље имају вишегодишње искуство у борби против тероризма, па се у складу са тим јавља потреба за разменом метода и искустава у борби против те претње.

Да је борба против организованог криминала једно од кључних поља сарадње две земље сведочи неколико споразума и протокола који су потписани између високих представника министарстава унутрашњих послова (МУП) Србије и Шпаније, као и неколико признања које је домаћа полиција добила од Шпаније. Шпанија има вишедеценијско искуство у борби против терористичке организације ЕТА, док се српска полиција крајем XX и почетком XXI века суочавала са деловањем тзв. ОВК (Ослободилачка војска Косова) на својој територији.

Министарство унутрашњих послова Шпаније (Ministerio del Interior) представља комплексан државни департман који је задужен за државну политику безбедности грађана, саобраћаја и безбедности на путевима, те стварања услова за остваривање основних људских права. Оно је структурисано кроз следеће органе: Државни секретаријат за безбедност (La Secretaría de Estado de Seguridad), Општа дирекција

² M. Bobic, "Transnational organised crime and terrorism: Nexus needing a human security framework", *Global Crime*, 15 (3-4), 2014, pp. 249-250.

полиције (La Dirección General de la Policía), Општа дирекција Цивилне гарде (La Dirección General de la Guardia Civil), Општи секретаријат за затворе (La Secretaría General de Instituciones Penitenciarias), Општа дирекција за међународне односе и иностранство (La Dirección General de Relaciones Internacionales y Extranjería), Општи секретаријат за технику (La Secretaría General Técnica), Општа дирекција за унутрашњу политику (La Dirección General de Política Interior), Општа дирекција за саобраћај (La Dirección General de Tráfico), Општа дирекција за цивилну заштиту и ванредна стања (La Dirección General de Protección Civil y Emergencias) и Општа дирекција за подршку жртвама тероризма (La Dirección General de Apoyo a Víctimas del Terrorismo).³ Шпанија има највећи број полицијских службеника у целој Европи, судећи по подацима Еуростата (Eurostat) из 2012. године – чак 249.900. То је 534 полицијска службеника на 100.000 становника, што довољно говори о снази шпанске полиције као институције.⁴

Премда је досадашња сарадња полиција Србије и Шпаније на задовољавајућем нивоу, она се свакако може интензивирати и подићи на виши ниво, посебно у контексту даљих евроинтеграционих процеса Србије.

САРАДЊА У БОРБИ ПРОТИВ МЕЂУНАРОДНОГ ОРГАНИЗОВАНОГ КРИМИНАЛА

Република Србија и Краљевина Шпанија већ неколико година успешно сарађују на пољу борбе против међународног организованог криминала. Тако је 2011. године усвојен Закон о потврђивању Споразума између Републике Србије и Краљевине Шпаније о сарадњи у области борбе против криминала. Две државе су се одлучиле на овај корак с обзиром на повећање безбедносних ризика које међународни организовани криминал са собом носи, имајући у виду значај унапређења међудржавне сарадње кроз поштовање принципа равноправности, реципроцитета и узајамне помоћи. Шпанија и Србија су се обавезале на заједничку борбу против организованог криминала у који се убрајају: тероризам, кривична дела против живота и физичког

³ “Código de la Policía Nacional”, Real Decreto 952/2018, de 27 de julio, por el que se desarrolla la estructura orgánica básica del Ministerio del Interior, Ministerio del Interior, Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado, Madrid, 2019, págs. 27-28.

⁴ P. Rivas, “El país que tenía demasiada policía“, *Diagonal*, 2016, Disponible en: <https://www.diagonalperiodico.net/libertades/32469-pais-tenia-demasiada-policia.html> (Accedido 06.02.2019)

интегритета особе, нелегална продаја, производња и растурање дрога и психоактивних супстанци, противзаконито лишавање слободе и отмице, илегалне миграције, трговина људима, фалсификовање новца, прање криминогеног новца, финансијски криминал, крађа и шверц возила, организовани криминал против сексуалне слободе, кривична дела почињена путем информационих система, незаконита трговина оружјем итд.⁵ Зарад остваривања успешне сарадње, предвиђене су размене важних информација, спровођење усклађених акција и пружање међусобне помоћи, размена резултата криминолошких и криминалистичких истраживања, као и организовање радних састанака.⁶ За спровођење овог споразума надлежни су Министарство унутрашњих послова Републике Србије и Министарство унутрашњих послова Краљевине Шпаније.⁷

Године које су уследиле показале су да је овај споразум био и више него плодотворан. Шпанска и српска полиција су заједничким снагама успешно спровеле велики број противкриминалних акција. У новембру 2011. године, у заједничкој акцији шпанске, српске, хрватске и црногорске полиције, у Шпанији је ухапшен црногорски држављанин Божидар Мартиновић на прекоокеанском броду „DS Montrose” који је пловио из правца Аргентине ка западној Европи. У тој акцији заплењено је 36 килограма кокаина, те пресечен један од канала кријумчарења дроге из Јужне Америке.⁸

У фебруару 2012. године шпанска полиција је, у сарадњи са Управом криминалистичке полиције Републике Србије, ухапсила у Валенсији Луку Бојовића. Лука Бојовић био је вођа тзв. земунског клана и оптужен за више убистава и покушаја убистава. Од 2010. године налазио се у бекству, а за њим је у децембру 2010. године расписана међународна потерница.⁹ Такође, Бојовићу се на терет стављао шверц хероина из Авганистана и кокаина из Јужне Америке ка

⁵ *Закон о потврђивању Споразума између Републике Србије и Краљевине Шпаније о сарадњи у области борбе против криминала*, Службени гласник РС – Међународни уговори, број 6/2011-3, чл. 1.

⁶ Ибидем, чл. 2.

⁷ Ибидем, чл. 5.

⁸ „Zajednička akcija nekoliko policija: U Španiji uhapšen državljаниn Crne Gore”, *Nezavisne novine*, 25.11.2011, Dostupno na: <http://www.nezavisne.com/novosti/ex-yu/Zajednicka-akcija-nekoliko-policija-U-Spaniji-uhapsen-drzavljanin-Crne-Gore/116604> (Pristupljeno 07.02.2019)

⁹ „U Španiji uhapšen Luka Bojović”, *Blic*, 09.02.2012, Dostupno na: <https://www.blic.rs/vesti/hronika/u-spaniji-uhapsen-luka-bojovic/jfj9t69> (Pristupljeno 07.02.2019)

Европи. Бечки лист „Кронен цајтунг“ својевремено га је окарактерисао као главног „нарко-боса Европе“.¹⁰ Већ у октобру 2012. године српска и шпанска полиција су на Канарским острвима извели опсежну акцију хапшења петнаест лица повезаних са криминалном групом Луке Бојовића, између осталих и његовог брата Николу Бојовића и супругу Барбару.¹¹

Заједничком акцијом полиција Србије, Шпаније и Хрватске у мају 2015. године у територијалним водама Шпаније заплена је 1,1 тона кокаина. Кокаин је заплена на јаhti „Амстердамер“, којом је превозен из Јужне Америке ка западној Европи. Међу ухапшенима било је и српских и хрватских држављана, а вредност заплена робе процењена је на 44 милиона евра, што је ову акцију сврстало у једну од најзначајнијих у последњих неколико година.¹²

Захваљујући успешној акцији шпанске полиције у новембру 2016. године разбијена је међународна криминална организација коју су махом чинили српски држављани, а која се бавила узгајањем марихуане и продавањем кокаина. Шпанска полиција је у опсежној акцији запленила више од пола тоне дроге високе чистоће у вредности око 25 милиона евра. У истој акцији заплена је и преко 3.000 стабљика марихуане, око 200.000 евра у готовини, накит у вредности од 20.000 евра, као и седам возила.¹³ Из 2017. године ваља истаћи хапшење опасног и наоружаног бегунца, српског држављанина познатог под надимком „Игор Рус“. Реч је о лицу које су италијанске власти тражиле због вишеструког убиства и других тешких кривичних дела, те на чијем проналажењу су заједнички радили шпански, српски, аустријски, италијански и француски полицијски и правосудни органи. Хапшење се одиграло 14. децембра у шпанској покрајини Теруел, приликом кога су

¹⁰ „Bojović prodavao drogu i u Austriji“, *B92*, 11.03.2012, Dostupno na: https://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2012&mm=03&dd=11&nav_id=589928 (Pristupljeno 07.02.2019)

¹¹ „Uhapšeni Bojovićeви брат i supruga“, *B92*, 12.10.2012, Dostupno na: https://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2012&mm=10&dd=12&nav_category=16&nav_id=651007 (Pristupljeno 07.02.2019)

¹² „U Španiji zaplenjeno 1,1 tona kokaina“, *Al Jazeera Balkans*, 21.05.2015, Dostupno na: <http://balkans.aljazeera.net/vijesti/u-spaniji-zaplijenjeno-11-tona-kokaina> (Pristupljeno 07.02.2019)

¹³ J. Panović, „Težak udarac našoj narko-mafiji: Srbi ostali bez pola tone kokaina!“, *Alo*, 18.11.2016, Dostupno na: <https://www.alo.rs/vesti/hronika/srbi-ostali-bez-pola-tone-kokaina/82024/vest> (Pristupljeno 16.02.2019)

два припадника шпанске полиције и једно цивилно лице трагично изгубили животе.¹⁴

Година 2018. била је веома успешна када је реч о полицијској сарадњи између Србије и Шпаније. Најпре је шпанска полиција у фебруару лишила слободе 18 лица, међу којима и два бивша српска војна пилота хеликоптера, у акцији „Андалузија-Серанија” против међународне групе за кријумчарење дроге. Такође, ухапшено је и неколико механичара са простора Косова и Метохије, који су прилагодили хеликоптер за транспорт робе. Реч је о међународној групи која је кријумчарила дрогу из Марока у Шпанију. Заплењена су три возила, међу којима и хеликоптер прилагођен за превоз до 900 килограма дроге, као и велика количина скупоценог накита, сатова и важне документације.¹⁵

У марту 2018. године извршена је једна од најзначајнијих српско-шпанских полицијских акција. Управа криминалистичке полиције МУП-а Републике Србије је, уз сарадњу са Тужилаштвом за организовани криминал, те уз сарадњу са шпанском полицијом, учествовала у хапшењу 27 особа и заплени преко 75 килограма марихуане на територији Србије и Барселоне у Шпанији. Заплењено је и преко 2.300 садница марихуане, 56.000 евра, неколико возила, као и оружје различитог калибра. Реч је о међународној организованој криминалној групи која се теретила да је у периоду од јула 2017. до фебруара 2018. године организовала неовлашћену производњу марихуане у неколико изнајмљених вила у Барселони. Задовољство успехом акције изразио је и министар унутрашњих послова Небојша Стефановић лично.¹⁶

¹⁴ „Srbin osumnjičen za ubistvo uhapšen u Španiji uz podršku Eurojusta”, *Eurojust*, 18.12.2017, Dostupno na: <https://europa.rs/srbin-osumnjicen-za-ubistvo-uhapsen-u-spaniji-uz-podrsku-eurojusta/> (Pristupljeno 16.02.2019)

¹⁵ „Uhapšena dva srpska pilota u Španiji, prevozili drogu“, *NI*, 23.02.2018, Dostupno na: <http://rs.n1info.com/Vesti/a366834/Uhapsena-dva-srpska-pilota-u-Spaniji-prevozili-drogu.html> (Pristupljeno 16.02.2019)

¹⁶ „Srbin vođa krimi grupe: Međunarodna akcija hapšenja, u Španiji i Srbiji uhapšeno 27 osoba“, *Blic*, 02.03.2018, Dostupno na: <https://www.blic.rs/vesti/hronika/srbin-vodja-krimi-grupe-medunarodna-akcija-hapsenja-u-spaniji-i-srbiji-uhapseno-27/dwpc37t> (Pristupljeno 16.02.2019)

САРАДЊА У БОРБИ ПРОТИВ ТЕРОРИЗМА

Протеклих деценија и Србија и Шпанија суочавале су се са тероризмом на својој територији. У оба случаја махом је реч о тзв. етно-сепаратистичком тероризму, који је узрокован жељом одређене групе да стекне самосталност на територији већ постојеће државе, јер је незадовољна положајем у истој.¹⁷ Шпанија се деценијама борила против баскијске сепаратистичке и терористичке организације ЕТА, која је извела низ терористичких напада широм Шпаније и усмртила око 840 особа.¹⁸ На другој страни, Србија се током 90-их година прошлог века суочавала са деловањем тзв. Ослободилачке војске Косова (ОВК или КЛА), која је за циљ имала издвајање Аутономне покрајине Косово и Метохија из састава Савезне Републике Југославије, односно Србије. Та организација је чак 1998. године била на листи терористичких организација Министарства спољних послова Сједињених Америчких Држава.¹⁹ Сходно томе, размена искустава између две земље када је реч о борби против тероризма је више него драгоцена.

Након што су министри полиција Србије и Шпаније у фебруару 2011. године потписали Споразум о полицијској сарадњи у области борбе против криминала, истакнуто је да постоји неколико важних поља сарадње између две земље, посебно у области размене информација у борби против тероризма.²⁰ Још 2006. године Србија и Шпанија потписале су меморандум о сарадњи који је предвиђао сарадњу њихових тужилаштава, између осталог и у борби против тероризма. Генерални тужилац Шпаније Хосе Мануел Маза Мартин (José Manuel Maza Martín) и Републички јавни тужилац Србије Загорка Доловац потписали су 2017. године протокол о сарадњи са циљем унапређења поменутог меморандума, напоменувши да је циљ протокола унапређење дугогодишње и успешне сарадње две земље у

¹⁷ Т. Теofilović и N. Теofilović, „Terorizam kao oblik ugrožavanja bezbednosti” u: *Zbornik radova Dani kriminalističkih nauka*, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, Sarajevo, 2015, str. 244.

¹⁸ Т. Whitfield, “The Basque Conflict and ETA: The Difficulties of an Ending”, *Special Report*, No. 384, United States Institute of Peace, 2015, p. 1.

¹⁹ Т. Мирковић, „Косово и Метохија – девет векова после”, *Војно дело*, Вол. 66, бр. 2, 2014, стр. 196.

²⁰ „Српско-шпански полицијски споразум”, *РТС*, 01.02.2011, Доступно на: <http://www.rts.rs/page/stories/ci/story/1/politika/835562/srpsko-spanski-policijski-sporazum-.html> (Приступљено 17.02.2019)

борби против организованог криминала и тероризма.²¹ На радном састанку у Мадриду министри спољних послова Србије и Шпаније Ивица Дачић и Хосе Мануел Гарсија-Маргаљо (José Manuel García-Margallo) истакли су да две земље улажу заједничке напоре у борби против тероризма који представља претњу по глобални мир и стабилност, те да су задовољни досадашњим партнерством.²²

Из претходно изнетог може се закључити да се, када је реч о нормативном и дневнополитичком нивоу, сарадња између полиција Србије и Шпаније у борби против тероризма одвија на обострану корист. Ипак, постоји широк простор за конкретно и практично унапређење сарадње – попут организовања заједничких антитерористичких обука, учешћа у заједничким антитерористичким акцијама, размене технологије и наоружања и слично.

РАДНИ САСТАНЦИ И ОДЛИКОВАЊА

Протеклих година одржано је неколико радних састанака на којима су присуствовали високи полицијски званичници Републике Србије и Краљевине Шпаније. Најпре су Родољуб Миловић, начелник Управе криминалистичке полиције и Славиша Совтић, начелник Службе за борбу против организованог криминала, у октобру 2013. године одликовани Крстом за полицијске заслуге – високим одликовањем Краљевине Шпаније, у знак захвалности за успешну сарадњу у борби против организованог криминала.²³ Затим је делегација полиције Краљевине Шпаније током јануара 2018. године била у радној посети Министарству унутрашњих послова Републике Србије. Том приликом, делегација је посетила Центар за основну полицијску обуку, где се упознала са методама обуке, објектима и простором у којима се обука реализује. Шпанску делегацију су, између осталих, чинили и генерални директор полиције Краљевине Шпаније

²¹ „Учврстити дугогодишњу сарадњу тужилаштва Србије и Шпаније”, *Вечерње новости*, 19.10.2017, Доступно на: <http://www.novosti.rs/%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8/%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0/%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%88%D1%82%D0%B2%D0%BE.395.html:691427-Ucvrstiti-dugogodisnju-saradnju-tuzilastava-Srbije-i-Spanije> (Приступљено 17.02.2019)

²² “España y Serbia coinciden en el buen momento de sus relaciones bilaterales”, *eldiario.es*, 27.07.2015, Disponible en: https://www.eldiario.es/politica/Espana-Serbia-coinciden-relaciones-bilaterales_0_413659425.html (Accedido 17.02.2019)

²³ „Španski krst Miloviću i Sovtiću”, *Danas*, 29.10.2013, <https://www.danas.rs/drustvo/spanski-krst-milovicu-i-sovticu/> (Приступљено 23.2.2019)

Херман Лопес Иглесијас (Germán López Iglesias), начелник Одељења за међународну сарадњу Карлос Васкес Ара (Carlos Vázquez Ara) и саветник директора Хулио Коралес Матео (Julio Corrales Mateo). Домаћу делегацију чинили су помоћник министра унутрашњих послова и начелник Сектора за људске ресурсе Катарина Томашевић, представници Дирекције полиције, представници Сектора за људске ресурсе, те представници Центра за основну полицијску обуку.²⁴

Јануара 2018. године у Београду је одржан и радни састанак директора полиција две земље – Владимира Ребића и Хермана Лопеса Иглесијаса. Ребић је истакао да Шпанија представља једног од најзначајнијих партнера Србије у борби против свих облика криминала, те истакао добру стратешку и оперативну сарадњу. На састанку су договорене заједничке полицијске обуке у будућности, сарадња истражних тимова, као и стручни семинари.²⁵

Маја 2018. године у Мадриду је одржан радни састанак државног секретара МУП-а Републике Србије Дијане Хркаловић и државног секретара МУП-а Краљевине Шпаније Хосе Антонија Ниета Балестеросоа (Jose Antonio Nieta Balesteroso). Обе стране су констатовале добру сарадњу у борби против међународног организованог криминала, те најавиле даљу сарадњу на овом пољу, посебно када је реч о размени искустава у примени посебних метода и техника рада, заједничким финансијским истрагама, те стварању заједничких истражних група.²⁶

За изузетан допринос подстицању сарадње између полиција Краљевине Шпаније и Републике Србије, директору српске полиције Владимиру Ребићу је у јануару 2019. године у Мадриду уручена медаља са сребрним обележјем Националне шпанске полиције. Реч је о једном од највиших одликовања шпанске полиције које се додељује за

²⁴ М. Milanović, „Delegacija policije Kraljevine Španije u poseti Centru za osnovnu policijsku obuku“, 2018, Dostupno na: https://www.copo.edu.rs/Delegacija_policije_Kraljevine_Spanije_u_poseti_Centru_za_osnovnu_policijsku_obuku-160-15-508 (Pristupljeno 22.02.2019)

²⁵ „Ребић: Добра сарадња са шпанском полицијом“, *Вечерње новости*, 24.01.2018, <http://www.novosti.rs/%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8/%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0/%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%88%D1%82%D0%B2%D0%BE.395.html:708024-Rebic-Dobra-saradnja-sa-spanskom-policijom> (Пристапљено 22.02.2019)

²⁶ „Dijana Hrkalović u Madridu: Španija je strateški partner MUP u borbi protiv organizovanog kriminala“, *Kurir*, 29.05.2018, Dostupno na: <https://www.kurir.rs/vesti/drustvo/3058487/dijana-hrkalovic-u-madridu-spanija-je-strateski-partner-mup-u-borbi-protiv-organizovanog-kriminala> (Pristupljeno 22.02.2019)

посебне заслуге. Ребића је одликовао директор шпанске полиције Франсиско Пардо Пикерас (Francisco Pardo Piqueras) лично.²⁷

ЗАКЉУЧАК

Сарадња полиције Републике Србије и полиције Краљевине Шпаније има вишегодишњу и успешну традицију. Веома добри политички односи две државе рефлектовали су се повољно и на сарадњу у неким од најосетљивијих области данашњице, попут међународног организованог криминала и тероризма. Без обзира на географску удаљеност, полиције Србије и Шпаније већ неколико година успешно сарађују у сузбијању међународног организованог криминала. Док Шпанија, с обзиром на свој географски положај и историјске везе са Латинском Америком и Африком, представља повољан простор за транзит наркотика и оружја, Србија има значајан број својих држављана који су дубоко уплетени у криминалне активности широм Европе, а посебно у Шпанији. Неколико успешних акција двају полиција уливају наду да је међународном организованом криминалу могуће задати озбиљне ударце, али и шаљу поруку да је у борби против те претње нужно повезивање више земаља, с обзиром на то да у глобализованом свету криминал поприма транснационалне карактеристике.

Обе земље имају болно искуство са сепаратистичким тероризмом на свом тлу и у том смислу је важно потенцирати сарадњу у тој области. Шпанија је мудро политиком, али и стрпљивом и одлучном борбом својих полицијских снага успела да, након скоро шест деценија, порази баскијску терористичку организацију ЕТА. Сходно томе, шпанско искуство и знање у борби против тероризма било би за српску полицију и више него драгоцене. Сарадња на том пољу, бар за сада, није на високом нивоу, али се у будућности може очекивати њено интензивирање.

Закључно, сарадњу полиција Републике Србије и Краљевине Шпаније у борби против међународног организованог криминала и тероризма можемо оценити као успешну, са напоменом да и даље постоји широк простор за њено унапређење у будућности.

²⁷ „Ребићу у Мадриду уручено одликовање шпанске полиције”, *PTC*, 31.01.2019, Доступно на: <http://www.rts.rs/page/stories/ci/story/124/drustvo/3405233/rebicu-u-madridu-uruceno-odlikovanje-spanske-policije.html> (Приступљено 23.2.2019)

ЛИТЕРАТУРА:

1. Bobic, M. "Transnational organised crime and terrorism: Nexus needing a human security framework", *Global Crime*, 15 (3-4), 2014, pp. 241-258.
2. „Bojović prodavao drogu i u Austriji“, *B92*, 11.03.2012, Dostupno na: https://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2012&mm=03&dd=11&nav_id=589928
3. “Código de la Policía Nacional”, Real Decreto 952/2018, de 27 de julio, por el que se desarrolla la estructura orgánica básica del Ministerio del Interior, Ministerio del Interior, Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado, Madrid, 2019.
4. „Dijana Hrkalović u Madridu: Španija je strateški partner MUP u borbi protiv organizovanog kriminala“, *Kurir*, 29.05.2018, Dostupno na: <https://www.kurir.rs/vesti/drustvo/3058487/dijana-hrkalovic-u-madridu-spanija-je-strateski-partner-mup-u-borbi-protiv-organizovanog-kriminala>
5. “España y Serbia coinciden en el buen momento de sus relaciones bilaterales”, *eldiario.es*, 27.07.2015, Disponible en: https://www.eldiario.es/politica/Espana-Serbia-coinciden-relaciones-bilaterales_0_413659425.html
6. „Srbin osumnjičen za ubistvo uhapšen u Španiji uz podršku Eurojusta“, *Eurojust*, 18.12.2017, Dostupno na: <https://europa.rs/srbin-osumnjicen-za-ubistvo-uhapšen-u-spaniji-uz-podrsku-eurojusta/>
7. Milanović, M. „Delegacija policije Kraljevine Španije u poseti Centru za osnovnu policijsku obuku“, 2018, Dostupno na: https://www.copo.edu.rs/Delegacija_policije_Kraljevine_Spanije_u_poseti_Centru_za_osnovnu_policijsku_obuku-160-15-508
8. Мирковић, Т. „Косово и Метохија-девет векова после“, *Војно дело*, Вол. 66, бр. 2, 2014, стр. 186-209.
9. Panović, J., “Težak udarac našoj narko-mafiji, Srbi ostali bez pola tone kokaina!”, *Alo*, 18.11.2016, Dostupno na: <https://www.alo.rs/vesti/hronika/srbi-ostali-bez-pola-tone-kokaina/82024/vest>
10. „Ребић: Добра сарадња са шпанском полицијом“, *Вечерње новости*, 24.01.2018, Доступно на: <http://www.novosti.rs/%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8/%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0/%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%88%D1%82%D0%B2>

%D0%BE.395.html:708024-Rebic-Dobra-saradnja-sa-spanskom-policijom

11. „Ребићу у Мадриду уручено одликовање шпанске полиције”, *PTC*, 31.01.2019, Доступно на: <http://www.rts.rs/page/stories/ci/story/124/drustvo/3405233/rebicu-u-madridu-uruceno-odlikovanje-spanske-policije.html>
12. Rivas, P.“El país que tenía demasiada policía“, *Diagonal*, 2016, Disponible en: <https://www.diagonalperiodico.net/libertades/32469-pais-tenia-demasiada-policia.html>
13. „Srbin vođa krimi grupe. Međunarodna akcija hapšenja, u Španiji i Srbiji uhapšeno 27 osoba”, *Blic*, 02.03.2018, Dostupno na: <https://www.blic.rs/vesti/hronika/srbin-vodja-krimi-grupe-medunarodna-akcija-hapsenja-u-spaniji-i-srbiji-uhapšeno-27/dwpd37t>
14. „Српско-шпански полицијски споразум”, *PTC*, 01.02.2011, Доступно на: <http://www.rts.rs/page/stories/ci/story/1/politika/835562/srpsko-spanski-policijski-sporazum-.html>
15. „Španski krst Miloviću i Sovtiću”, *Danas*, 29.10.2013, Dostupno na: <https://www.danas.rs/drustvo/spanski-krst-milovicu-i-sovticu/>
16. Teofilović, T. i Teofilović, N., “Terorizam kao oblik ugrožavanja bezbednosti”, u: *Zbornik radova Dani kriminalističkih nauka*, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije, Sarajevo, 2015, str. 234-254.
17. „Учврстити дугогодишњу сарадњу тужилаштва Србије и Шпаније”, *Вечерње новости*, 19.10.2017, Доступно на: <http://www.novosti.rs/%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8/%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0/%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%88%D1%82%D0%B2%D0%BE.395.html:691427-Ucvrstiti-dugogodisnju-saradnju-tuzilastava-Srbije-i-Spanije>
18. „Uhapšeni Bojovićeви брат и супруга”, *B92*, 12.10.2012, Dostupno na: https://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2012&mm=10&dd=12&nav_category=16&nav_id=651007
19. „Uhapšena dva srpska pilota u Španiji, prevozili drogu”, *NI*, 23.02.2018, Доступно на: <http://rs.n1info.com/Vesti/a366834/Uhapsena-dva-srpska-pilota-u-Spaniji-prevozili-drogu.html>

20. „U Španiji uhapšen Luka Bojović”, *Blic*, 09.02.2012, Dostupno na: <https://www.blic.rs/vesti/hronika/u-spaniji-uhapsen-luka-bojovic/jfj9t69>
21. „U Španiji zaplenjeno 1,1 tona kokaina”, *Al Jazeera Balkans*, 21.05.2015, Dostupno na: <http://balkans.aljazeera.net/vijesti/u-spaniji-zaplijenjeno-11-tona-kokaina>
22. Whitfield, T., “The Basque Conflict and ETA: The Difficulties of an Ending“, *Special Report*, No. 384, 2015, United States Institute of Peace, pp. 1-16.
23. „Zajednička akcija nekoliko policija: U Španiji uhapšen državljaniin Crne Gore”, *Nezavisne novine*, 25.11.2011, Dostupno na: <http://www.nezavisne.com/novosti/ex-yu/Zajednicka-akcija-nekoliko-policija-U-Spaniji-uhapsen-drzavljanin-Crne-Gore/116604>
24. *Закон о потврђивању Споразума између Републике Србије и Краљевине Шпаније о сарадњи у области борбе против криминала*, Службени гласник РС – Међународни уговори, број 6/2011-3